

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Maria Antecka

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2024 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 25 stycznia 2023 r.

sygn. akt I C 32/21

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie 2., w ten sposób, że zasądza dodatkowo od pozwanego na rzecz powoda 891,75 zł (osiemset dziewięćdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt pięć groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 18 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddala,

2. w punkcie 3., w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę 2141,50 zł podwyższa do 2709,74 zł,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. koszty postępowania apelacyjnego stosunkowo rozdziela – na powoda w 78,32 %, a na pozwanego w 21,68% i z tytułu zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym zasądza od powoda na rzecz pozwanego 168,16 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu do dnia zapłaty.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 26 stycznia 2024 r.

Wyrokiem z 25 stycznia 2023 r. (sygn. akt I C 32/21), po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...) przeciwko (...) S.A. z siedzibą w S. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Wągrowcu:

- 1) zasądził od pozwanego na rzecz powódki 9792 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty,
- 2) oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
- 3) zasądził od pozwanej na rzecz powódki 2141,50 zł jako zwrot kosztów procesu,
- 4) zwrócił powódce 1061,12 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki,
- 5) zwrócił pozwanej 61,15 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki

Apelację od wyroku złożył powód zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 4.113,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 czerwca 2020 r., w tym co do kwoty 2.877 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego, 891,75 zł tytułem przechowywania uszkodzonego pojazdu oraz co do kwoty 344,40 zł tytułem obsługi szkody, tj. w pkt. 2 oraz w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu, tj. w pkt. 3 wyroku.

Wskazanemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego polegającą na uznaniu, iż Poszkodowany winien skorzystać z propozycji najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego, a fakt zawarcia umowy najmu na wolnym rynku należy interpretować, jako działanie sprzeczne z obowiązkiem minimalizacji szkody, a tym samym uznanie, iż zastosowanie w przedmiotowej sprawie winna mieć dobową stawkę najmu akceptowaną przez pozwanego, podczas gdy w rzeczywistości pozwany w toku postępowania likwidacyjnego w ogóle nie uznał swojej odpowiedzialności za przedmiotowe zdarzenie, nie wydał żadnej decyzji w sprawie, a tym samym nie uwzględnił i nie wypłacił żadnego świadczenia dot. kosztów najmu pojazdu, a w toku postępowania sądowego pozwany wskazał, iż roszczenie zostało omyłkowo pominięte z uwagi na sytuację epidemiologiczną, co nie znajduje jednak odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym, albowiem pozwany poprzez okres dwóch miesięcy korespondował z powodem na temat szkody, wypłacił odszkodowanie za naprawę pojazdu, a następnie w dniu 18 maja 2020 r., 29 maja 2020 r. oraz 26 czerwca 2020 r. otrzymał wiadomości e-mail od powoda (w aktach szkody) z wezwaniem do uiszczenia świadczeń wynikających z wystawionych faktur, co jednoznacznie świadczy o tym, iż pozwany nie znalazł podstaw do wypłaty odszkodowania z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz celowo nie wypłacił odszkodowania, a więc gdyby Poszkodowany zdecydował się na najem za pośrednictwem pozwanego zobowiązany byłby do zapłaty za usługę samodzielnie lub pojazd zastępczy zostałby mu odebrany wcześniej niż faktycznie konieczne było jego użytkowanie;
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego, w szczególności dokumentów prywatnych przedłożonych przez pozwanego zawierających propozycję najmu i uznanie, iż pozwany złożył skutecznie ofertę najmu, z której Poszkodowany winien skorzystać dążąc do minimalizacji szkody, podczas gdy w rzeczywistości „oferta zawierająca propozycję wynajęcia za pośrednictwem strony pozwanej pojazdu zastępczego, nie zawierała omówienia szczegółowych warunków na jakich pojazd miałby zostać udostępniony poszkodowanej. Oznacza to, że oferta sformułowana przez ubezpieczyciela nie mogła zostać uznana za wiążącą. Porównanie propozycji ubezpieczyciela z ofertą, z której poszkodowany zdecydował się skorzystać na wolnym rynku, nie może opierać się wyłącznie na zestawieniu wysokości dobowej stawki najmu, bowiem wysokość dobowej stawki najmu nie stanowi jedyne ważnego kryterium korzystności oferty najmu pojazdu zastępczego”¹, co oznacza, iż pozwany nie sprostął obowiązkowi pełnego poinformowania Poszkodowanego o możliwości najmu pojazdu zastępczego i szczegółowych warunkach tegoż najmu, a tym samym Poszkodowany miał prawo skorzystać z najmu wolnorynkowego od podmiotu, w którym znał wszystkie warunki najmu już w dniu podpisania umowy najmu;
3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłego inż. T. C. z dnia 16 grudnia 2021 r., poprzez pominięcie

zawartych w niej wniosków dotyczących wysokości rynkowych stawek najmu pojazdu zastępczego i uznanie, iż Poszkodowany winien wynająć pojazd zastępczy za pośrednictwem pozwanego po dobowej stawce wynoszącej 310 zł brutto, tj. 252,03 zł netto, podczas gdy rynkowe stawki wskazane przez biegłego rozpoczynają się od 292,68 zł netto, co oznacza, iż akceptowana przez pozwanego stawka nie była stawką rynkową i nie powinna mieć zastosowania w przedmiotowej sprawie, albowiem narusza zasady gospodarki wolnorynkowej i konkurencji, prowadząc do eliminacji z rynku wszystkich podmiotów, które nie współpracują z towarzystwami ubezpieczeń;

4. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego polegającą na uznaniu, iż powszechną praktyką jest, iż koszty przechowywania pojazdu zawierają się już w wynagrodzeniu warsztatu za naprawę pojazdu, podczas gdy w rzeczywistości:

a. w przypadku szkód komunikacyjnych, likwidowanych bezgotówkowo, z „OC sprawcy szkody”, serwis naprawczy przyjmujący pojazd na czas likwidacji szkody nie wie, czy ubezpieczyciel zakwalifikuje szkodę, jako częściową, czy też całkowitą, a tym samym czy w ogóle będą wypłacone jakiegokolwiek koszty naprawy,

b. ubezpieczyciel tworząc kalkulację kosztów naprawy, nie uwzględnia w niej kosztów przechowywania pojazdu, ale jedynie rzeczywiste koszty naprawy, tym samym serwis naprawczy nie otrzymałby od ubezpieczyciela zwrotu kosztów przechowywania pojazdu,

c. opłata za przechowywanie pojazdu nie jest pobierana podczas naprawy pojazdu, kiedy to pojazd znajduje się już bezpośrednio na stanowisku serwisowym, ale w okresie ustalania wysokości szkody, przeprowadzania oględzin, oczekiwania na części zamienne itp.. Fakt więc powszechności zawierania umów o naprawę pojazdu, na co wskazał Sąd I instancji, wraz z umową przechowania w

d. cenie tejże naprawy, dotyczy samych tylko czynności naprawczych, ale nie czynności dot. likwidacji szkody i ustalania czy naprawa w ogóle jest zasadna;

5. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez błędną, dowodną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłego inż. T. C. z dnia 16 grudnia 2021 r. polegającą na uznaniu, iż koszt przechowywania pojazdu mieści się w wynagrodzeniu za naprawę pojazdu, podczas gdy z opinii biegłego wynika, iż:

a. nie na każdym parkingu istnieje możliwość przechowywania samochodu uszkodzonego,

b. parkingi, na których przechowuje się pojazdy uszkodzone powinny być specjalnie przystosowane, tak by możliwy był przeładunek pojazdu, zabezpieczenie środowiska przed skażeniem płynami eksploatacyjnymi, zabezpieczenie pojazdu przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi,

c. w tabeli sporządzonej przez biegłego na str. 17 opinii znajduje się 5 podmiotów, które są właśnie warsztatami naprawczymi, a które również pobierają opłatę za przechowywanie pojazdu, co pozwala stwierdzić, iż jest to praktyka powszechna, a powód nie jest odosobnionym podmiotem w tym względzie,

6. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego polegającą na uznaniu, iż brak jest normalnego związku przyczynowego w zakresie roszczenia o zwrot kosztów obsługi szkody, albowiem z chwilą zawarcia cesji wierzytelności powód działał we własnym interesie, a nie w interesie Poszkodowanego, a tym samym uznanie bezzasadności roszczenia o zwrot kosztów obsługi szkody, podczas gdy w rzeczywistości postępowanie likwidacyjne jest obsługiwane przez powoda celem ustalenia rzeczywistej szkody poniesionej przez Poszkodowanego i doprowadzenia jego stanu majątkowego do sytuacji sprzed szkody, tj. pełnej naprawy pojazdu, przy użyciu części i materiałów, jakie posiadał pojazd przed szkodą i wyrównania poniesionego uszczerbku. Powód nie zatrzymuje bowiem wypłaconych przez ubezpieczyciela kwot z tytułu naprawy pojazdu, ale przeznacza je na faktyczną naprawę uszkodzonego pojazdu

należącego do Poszkodowanego. Gdyby bowiem powód nie obsługiwał szkody, pozw^any przestałby na wypłacie zaniżonego odszkodowania, ustalonego po pierwszych oględzinach, które w żaden sposób nie starczyłyby na przywrócenie pojazdu do stanu sprzed szkody;

7. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 228 § 2 k.p.c. polegające na pominięciu faktów powszechnie dostępnych, a mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, tj. Komunikatu nr 1 Ogólnopolskiej Motoryzacyjnej Rady Technicznej [dalej: OMRT] z dnia 12 czerwca 2018 r., gdzie Rada ta na posiedzeniu w dniu 12 czerwca 2018 r. przyjęła m.in. Rekomendację nr 4, z której wynika, iż OMRT uważa za uzasadnione uwzględnianie kosztów powstałych w skutek przeniesienia procesu likwidacji szkód komunikacyjnych z towarzystw ubezpieczeniowych do serwisów samochodowych i ponoszonych z tego względów przez ww. serwisu kosztów infrastruktury informatycznej oraz dodatkowego personelu, tj. obsługi szkody;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 361 § 2 k.c. poprzez oddalenie powództwa w zakresie poniesionych kosztów będących normalnym następstwem szkody powstałej w dniu 14 lutego 2020 r..

Wobec powyższego apelujący wniósł o:

1. uwzględnienie apelacji i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo kwoty 4.113,15 zł (cztery tysiące sto trzynaście tysięcy 15/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie Uczonymi od dnia 18 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji;
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem drugiej instancji;
4. zaliczenie na poczet opłaty od apelacji, opłaty od wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, uiszczonej w dniu 1 lutego 2023 r.
5. rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym — art. 374 k.p.c.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja powoda okazała się zasadna jedynie w części odnoszącej się do kosztów parkowania uszkodzonego pojazdu.

W pozostałym zakresie ustalenia Sądu Rejonowego zostały dokonane prawidłowo, stąd Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne, dzieląc też rozważania prawne sądu pierwszej instancji w tym zakresie.

Odnosząc się do kosztów parkowania Sąd Rejonowy ustalił, że uszkodzony pojazd nie mógł być przechowywany na parkingu ogólnodostępnym, Nadto Sąd Rejonowy ustalił, że uszkodzeniu w pojeździe uległ zderzak, który nie był przymocowany i krył pod sobą ostre elementy. Ustalił nadto, że na swojej posesji poszkodowany nie dysponował miejscem, w którym pojazd mógłby oczekiwać na naprawę i nie stwarzałby przeszkód w codziennym funkcjonowaniu poszkodowanego i jego rodziny. Ustalenia te Sąd Okręgowy podziela. Mimo takich ustaleń Sąd Rejonowy zdecydował się na oddalenie powództwa w tym zakresie, a uzasadniając to tym, że na rynku usług mechanicznych przechowywanie odbywa się nieodpłatnie, o ile samochód zostaje przyjęty do naprawy przez dany podmiot. Dalej Sąd Rejonowy wywodził, że w polskich realiach wraz z zawarciem umowy o naprawę pojazdu jednocześnie zawierana jest umowa przechowania, która ma charakter umowy towarzyszącej i jako taka co do

zasady nie podlega opłacie ze strony warsztatu. Sąd Rejonowy miał przy tym na uwadze, że powód dokonał naprawy pojazdu, a więc koszt parkowania mieścił się w koszcie naprawy samochodu.

Co do tych ustaleń i rozważań trafnie podniesiono zarzut naruszenia art.233§1 k.p.c., rozwinięty w przytoczonych wyżej pod numerami 4. i 5. zarzutach apelacji oraz w konsekwencji zarzut naruszenia prawa materialnego - art.361 §2 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego do zasadnego czasu parkowania nie wlicza się okresu samej naprawy, natomiast przechowywanie oraz zabezpieczenie pojazdu uszkodzonego na czas trwania postępowania likwidacyjnego (oczywiście w sytuacji kiedy jest to niezbędne z uwagi na uszkodzenia pojazdu), a zatem w okresie przed przystąpieniem do faktycznej likwidacji szkody, jest usługą odrębną od samej usługi naprawy uszkodzonego pojazdu, a więc za usługę tę należy się odrębne wynagrodzenie.

Sąd Rejonowy dokonał zresztą w uzasadnieniu ustaleń co do należności powoda z tytułu parkowania, wyliczając ją na kwotę 891,75 zł (29 dni po stawce dobowej 25 zł). W takiej też wysokości powód zaskarżył wyrok w zakresie kosztów parkowania.

Reasumując, Sąd Okręgowy nie widzi jakichkolwiek podstaw, by uwzględnwszy okoliczność faktyczne sprawy, odmawiać powodowi wypłaty kosztów poniesionych za przechowanie pojazdu.

Natomiast pozostałe zarzuty apelacji nie zasługują na uwzględnienie.

W szczególności niezasadne okazały się zarzuty koncentrujące najmie pojazdu zastępczego, w kontekście przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że poszkodowany winien skorzystać z najmu pojazdu za pośrednictwem pozwanego. Sąd Okręgowy w pełni podziela wywody Sądu Rejonowego co do obowiązku minimalizacji szkody. Trafnie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na to, że powód jest profesjonalistą zarobkowo zajmującym się wynajmem pojazdów zastępczych, zasadnie podkreślając, że powinien orientować się w powszechnej już na rynku praktyce oferowania pojazdów zastępczych przez ubezpieczycieli i taką informację niezwłocznie przekazać poszkodowanemu, umożliwiając mu podjęcie decyzji, czy skorzysta z oferty ubezpieczyciela. Natomiast postępowanie dowodowe – co podkreślił Sąd Rejonowy- nie wykazało, ażeby powód podjął takie kroki. Apelujący w ramach zarzutów apelacji argumentował, że pozwany nie uznał swojej odpowiedzialności za zdarzenie, nie wydał żadnej decyzji oraz nie wypłacił żadnego świadczenia w zakresie kosztów najmu pojazdu, niemniej w ocenie Sądu Okręgowego nie jest to argumentacja trafna, bo w odpowiedzi na pozew pozwany powoływał się na przedstawioną propozycję zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, czemu powód nie zaprzeczał.

Chybiony jest też ten zarzut apelacji, który rozpatruje wysokość dobowej stawki najmu pojazdu w kontekście opinii biegłego i akcentuje, że stawka ta jest niższa niż stawki rynkowe wskazane przez biegłego w opinii. Okoliczność wysokości stawki rynkowej najmu pojazdu miałaby znaczenie, gdyby w ramach niniejszego postępowania dochodziło do ustalania wysokości szkody w kontekście weryfikacji, czy zastosowane stawki najmu pojazdu zastępczego nie przekraczają stawek rynkowych, naruszając tym samym zasadę minimalizacji szkody. Natomiast jeżeli pozwany oferował zawarcie umowy najmu za przedmiotową stawkę to ocenie podlega nie tyle wysokość tejże stawki, ile to czy zawarcie umowy najmu pojazdu zastępczego było realne.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się również przesłanek do zasądzenia na rzecz powoda żądanych z tytułu obsługi szkody. Sąd Rejonowy rozważał zasadność powództwa w zakresie obejmującym roszczenie z tytułu obsługi szkody i Sąd Okręgowy również w tym zakresie podziela argumentację przytoczoną przez Sąd I instancji. W tym zakresie powództwo również podlegało oddaleniu, nie zachodziły podstawy do zmiany orzeczenia Sądu I instancji.

W świetle powyższych rozważań apelacja okazała się zasadna jedynie co do kwoty 891,75 zł i z tym zakresie, na podstawie art.386§1 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. zasądzając dodatkowo 891,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 18 czerwca 2020r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

W konsekwencji w pozostałej części apelacja podlegała oddaleniu – podstawa art. 385 k.p.c. (punkt II wyroku).

Wobec zmiany punktu 1. wyroku zmianie podlegało również zawarte w punkcie 2 orzeczenia rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania przed sądem I instancji, które zostało oparte na treści art. 100 k.p.c., albowiem zmieniły się proporcje stanowiące podstawę stałunkowego rozdzielenia kosztów procesu. Powód wygrał łącznie, po dokonanej zmianie zaskarżonego wyroku, w 76,2%, a więc ponowi 23,8% kosztów procesu (łącznie zasądzono na rzecz powoda 10683,75 zł tj. 9792 zł plus 891,7 zł, przy żądaniu pozwu określonym na 14029 zł). Koszty procesu poniesione przez strony to łącznie, tak jak wskazał Sąd Rejonowy 8878,73 zł, z czego powód 4822,88 zł, a pozwany 4055,85 zł. Skoro powód ma ponieść 23,8% kosztów, co z kwoty 8878,73 zł stanowi 2113,14 zł, a poniósł 4822,88 zł to do zwrotu przez pozwanego na rzecz powoda pozostaje kwota 2709,74 zł (punkt I.2 wyroku Sądu Okręgowego).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Apelacja została uwzględniona w części tj. w 21,68%. Strony powinny zatem ponieść koszty postępowania w następujących proporcjach: powód w 78,32%, pozwany w 21,68%. Na koszty postępowania składają się: opłata od apelacji w kwocie 400 zł oraz koszty zastępstwa procesowego stron w kwocie po 450 zł, ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych. i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie. Łączne koszty to 1300 zł, a 78,32%, tych kosztów to 1018,16 zł. Powód poniósł w instancji odwoławczej koszty w kwocie 850 zł, a zatem winien uiścić na rzecz pozwanego kwotę 168,16 zł (punkt III wyroku). O odsetkach od kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Maria Antecka